

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

**МАШИНИ И АЛАТИ ЗА
МЕБЕЛ И ЕНТЕРИЕР**

III ГОДИНА

ШУМАРСКО-ДРВОПРЕРАБОТУВАЧКА СТРУКА

Техничар за мебел и ентериер

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: МАШИНИ И АЛАТИ ЗА МЕБЕЛ И ЕНТЕРИЕР

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за мебел и ентериер

1.2.2. Струка: шумарско-дрвопреработувачка

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Предмет карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот **машини и алати за мебел и ентериер** ученикот стекнува знаења и вештини и се оспособува:

- да ги познава машините за механичка обработка на дрвото;
- да го објаснува принципот на работа на машините за составување и површинска обработка на дрвото;
- да ги разликува машините за рачно и машинско фурнирање;
- да ги познава машините за тапацирање;
- да чита шеми за поставување на машински линии;
- да ги познава машините и уредите за внатрешен транспорт при финалната обработка на дрвото;
- да ги опишува микроклиматските услови во погоните за финално производство;
- да ги објаснува начините за заштита од пожар во погоните за финална обработка на дрвото;
- да ја сфаќа важноста на заштитните мерки и средствата за лична заштита.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на наставните содржини, односно за постигнување на поставените цели по предметот **машини и алати за мебел и ентериер** потребно е ученикот да поседува претходни знаења од наставните предмети: машини и алати за мебел и ентериер, познавање на материјалите и практична настава од втора година, како и од предметите машини, алти и уреди и анатомија со технички својства на дрвото од прва година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. МАШИНИ ЗА МЕХАНИЧКА ОБРАБОТКА НА ДРВО	12	Ученикот: <ul style="list-style-type: none"> – да ги набројува машините за механичка обработка на дрво; – да ја објаснува намената на машините за механичка обработка на дрво; – да ја разбира теоријата на режење; – да ги познава конструктивните делови, помошните уреди и алатите кај машините за механичка обработка на дрво; – да ги објаснува движењата (главни и помошни) при работа со машините за механичка обработка на дрво; – да го познава одржувањето на машините за механичка обработка на дрво; – да ги познава мерките за лична заштита и заштита на околината при работа со машините за механичка обработка на дрво.	<ul style="list-style-type: none"> – Презентирање на слики и цртежи од машини за механичка обработка на дрво: острење на алат, длабење, кружно стругање, брусење и виткање на дрво; – користи, шеми и цртежи за конструктивните решенија и делови на машините; – презентирање на примарни, полуфинални и финално обработени детали и елементи од дрво; – демонстрирање на работа со машини за механичка обработка на дрво и заштита при работата со нив; – организирање посета во	<ul style="list-style-type: none"> – Финална обработка на дрвото – Практична настава

			претпријатија за преработка на дрво.	
2. МАШИНИ ЗА СОСТАВУВАЊЕ И ПОВРШИНСКА ЗАШТИТА НА ДРВО	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да го сфаќа значењето на правилното составување на детали, склопови, елементи во една целина - финален производ; - да ги опишува машините за нанесување на лепило; - да го објаснува принципот на работа на машините за нанесување на лепило; - да ги познава карактеристиките на машините за стегање - преси; - да го објаснува принципот на работа на машините за стегање - преси; - да го познава начинот на постигнување потребен притисок и температура; - да ја сфаќа потребата од лакирање и употребата на лакот за површинска заштита на дрвото; - да ги познава машините за лакирање: видови, намена, конструктивни решенија, делови, основни и помошни движења; - да ја сфаќа потребата од полирање на дрвото; 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање цртежи од склопени финални производи; - објаснување за начинот на спојување и составување со лепило; - презентирање на машини за нанесување на лепило; - објаснување за потребата од преси; - презентирање на различни видови преси: корпусни, рамовски, хидраулични, вакум и пневматски; - демонстрирање на принцип на работа на пресите; - презентирање на конструктивни делови и принципот на работа на машините за лакирање и полирање; 	<ul style="list-style-type: none"> - Финална обработка на дрвото - Дрвни конструкции - Практична настава

		<ul style="list-style-type: none"> - да го објаснува принципот на работа на машините за полирање. 	<ul style="list-style-type: none"> - организирање посета во претпријатија за преработка на дрво. 	
3. МАШИНИ ЗА ФУРНИРАЊЕ	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да го разбира поимот фурнирање; - да разликува рачно и машинско фурнирање; - да ја објаснува подготовката на подлогата за фурнирање на плочи; - да ги разликува начините за составување на фурнирни листови; - да го сфаќа значењето од примена на режими на пресување при фурнирањето; - да ги објаснува постапките за дообработка и отстранување на грешките после фурнирање; - да ги познава заштитните мерки при работа со машините за фурнирање. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање разни видови фурнири; - демонстрирање на текстура и начините на кроење и составување на фурнирски листови; - презентирање на конструктивни делови, начин на работа и заштитни мерки при работа со машините за фурнирање; - демонстрирање на слепување на фурнирот со подлогата и постапките за дообработка и отстранување на грешките после фурнирање. 	<ul style="list-style-type: none"> - Финална обработка на дрвото - Практична настава
4. ТАПЕТАРСКИ МАШИНИ	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја сфаќа потребата од тапазирање; - да ги познава материјалите за тапазирање; - да ги објаснува технолошките операции за тапазирање на 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање материјали за полнење на внатрешни и надворешни преслеки и делови; 	<ul style="list-style-type: none"> - Финална обработка на дрвото - Практична настава

		<p>мебел за седење и лежење;</p> <ul style="list-style-type: none"> – да ги разликува машините за тапазирање: машини за кроење, шиене, специјални изработки и кроење на сунѓер и тапетарски преси ; – да ги познава конструктивните делови на машините за тапазирање; – да ја познава поставеноста на машините за тапазирање во технолошката линија за производство на тапациран мебел; – да ги познава мерките и средствата за заштита при работа со тапетарски машини. 	<ul style="list-style-type: none"> – објаснување за решенија и потребни машини за сериско-линиско производство на тапациран мебел: машини за кроење, шиене, специјални изработки и кроење на сунѓер и тапетарски преси; – објаснување за принципот на работа на тапетарските машини, нивната намена и конструктивни делови; – организирање посета на тапетарски погони. 	
5. МАШИНСКИ ЛИНИИ	12	<ul style="list-style-type: none"> – Да ја сфаќа поврзаноста на одредени технолошки операции во една целина за континуиран производен процес; – да ги разбира придобивките од механизација и автоматизација во производството; – да ги чита шемите на програмата и елаборатите за машинските линии; – да ги предвидува едноставните проблеми при поставување на 	<ul style="list-style-type: none"> – Дискутирање за потребата од механизација и автоматизација во производствениот процес; – презентирање цртежи и шеми од разни технички решенија во машински линии (линија за фурнирање и за облагородување со пластични маси); – организирање посета во дрвно-индустриски 	<ul style="list-style-type: none"> – Финална обработка на дрвото – Практична настава

		машинските линии.	претпријатија за разгледување на различни технолошки линии	
6. МАШИНИ И УРЕДИ ЗА ВНАТРЕШЕН ТРАНСПОРТ	10	<ul style="list-style-type: none"> – Да ги разликува машините и уредите за внатрешен транспорт: дигалки, елеватори, ленти, плочки, валјаци (вибрациони и пневматски); – да ги предвидува проблемите при внатрешен транспорт; – да ја познава пневматиката и пневматските уреди за внатрешен транспорт; – да ги објаснува конструктивните решенија за поставување на машините и уредите за внатрешен транспорт; – да ги познава технолошките линии за внатрешен транспорт според машинските линии во финалното производство. 	<ul style="list-style-type: none"> – Презентирање цртежи и шеми за проектирани линии со машини и уреди за обработка и внатрешен транспорт во финалното производство: дигалки, елеватори, ленти, плочки, валјаци (вибрациони и пневматски); – објаснување за основни поими за пневматика и движење на воздухот; – презентирање на транспортен уред за вшмукување на дрвените струготини и честички од работни машини; – организира посета во дрвно-индустриски погони. 	<ul style="list-style-type: none"> – Финална обработка на дрвото – Практична настава

7. МИКРОКЛИМАТ-СКИ УСЛОВИ И ЗАШТИТА ПРИ РАБОТА ВО ПОГОНИТЕ ЗА ФИНАЛНО ПРОИЗВОДСТВО	4	<ul style="list-style-type: none"> – Да ја сфаќа потребата за обезбедување микроклиматски услови во производните погони: осветлување, температура, влажност и проветрување; – да ја сфаќа потребата од правилна заштита и примена на заштитни мерки и средства; – да ја познава заштитата од пожар и експлозии во погоните за финално производство; – да ги разликува јавувачите (алармите) при пожар; – да ја објаснува примената на инсталацијата за гаснење на пожар. 	<ul style="list-style-type: none"> – Објаснување за причините и потребите за проектирање и примена на потребните микроклиматски услови во погоните и работилниците за финално производство; – презентирање различни средства за општа и лична заштита на работниците; – демонстрирање начини на алармирање на пожар и употреба на средствата за гаснење на пожар. 	
---	----------	---	--	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Согласно целите на наставниот предмет **машини и алати за мебел и ентериер** наставникот применува современи интерактивни стратегии во зависност од наставната целина, односно наставната содржина. Овие стратегии се користат со примена на фронтална и индивидуална форма на работа, работа во групи и парови/тандем.

Активности на наставникот: планира, организира, подготвува, активира прадходни знаења, објаснува, демонстрира, дискутира, насочува, поставува прашања, пишува и црта на табла, дава инструкции и задачи, слуша, забележува, коригира, координира, следи и воспоставува соработка и комуникација.

Активности на ученикот: набљудува, истражува, критички размислува и одлучува, забелажува, објаснува, поставува прашања, создава врска, пишува, анализира, диференцира, детерминира, покажува, коментира и притоа тимски соработува со групата, сам се оценува, презентира и сл.

4.3. Организација и реализација на наставата

За остварување на поставените цели во програмата, наставата се организира и реализира преку комбинација на образовни активности: стручно-теоретска настава и посета на објекти и претпријатија од областа на дрвната индустрија. Наставата ќе се одвива во опремени кабинети, училишна работилница и претпријатија каде ќе им се презентираат поедините технолошки процеси при изработка на финалните производи.

Реализирањето на наставниот процес ќе се одвива фронтално и во групи. При реализирањето на наставниот процес ќе се проверува дали е направен прогрес во совладувањето на поставените цели.

4.4. Наставни средства и помагала

Со цел ефикасно да се постигнат зацртаните цели на наставниот предмет **машини и алати за мебел и ентериер** потребно е да се користат: графоскоп, модели од надгледни средства, кабинет, опремена работилница, книги, проспекти, постери, графикони, списанија и готови финални производи.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и оценувањето на постигањата на учениците треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на учебната година. Ќе се изготвува листа на критериуми за соодветни стратегии, за која учениците однапред ќе бидат информирани, па според вложувањето и усвојувањето на знаења учениците соодветно ќе се оценуваат. Оценувањето на учениците се врши согласно законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по овој наставен предмет треба да поседува лични, професионални и педагошки карактеристики, да е психофизички здрав, да е комуникативен и отворен за соработка, да поседува високи етички вредности, да ги применува литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да стекнал соодветно стручно образование, со и без работно искуство, да ја сака наставничката професија, да е добар организатор, креативен и способен за иновации во наставната технологија и постојано да се самообразува во струката и во педагошката област.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставниот предмет *машини и алати за мебел и ентериер* ќе го реализираат наставници со завршени студии по:

- *дрвна индустрија;*
- *шумарство* (дрвна индустрија).

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор

Наставата по предметот *машини и алати за мебел и ентериер* се реализира, главно во рамките на училиштето во специјализирана училница - кабинет опремена со основни средства и помагала, согласно со нормативот за наставен простор и опременост. Потребно е посета на училишни столарско - тапетарски работилници, саеми и претпријатија за производство на мебел и ентериер.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група

1. Бранко Алексовски, раководител, Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. д-р Зоран Трпоски, професор, Шумарски факултет - Скопје
3. Делчо Марковски, наставник во СУГС „Георги Димитров” - Скопје
4. Шабан Срѓан, „АРБОР” - Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по **машини и алати за обработка на дрво** ја одобри министерот за образование и наука со решение број **11-4631/12** од **21.06. 2007** година.